

POSTANOWIENIE

12 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 12 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku G.

z udziałem E.J., K.K., K.G., U.P., W.K., J.K., T.M., K.S., S.S., T.S., A.S., J.B., M.P.,
A.B., C.B., B.M., E.F., R.W., S.L., L.S. i B.F. o stwierdzenie nabycia spadku po
A.M.,

na skutek skargi kasacyjnej A.B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z 24 września 2020 r., VI Ca 438/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytania: „czy zawarcie umowy o zrzeczenie się dziedziczenia z osobą dziedziczącą po zmarłej, w terminie poprzedzającym odrzucenie spadku przez osobę dziedziczącą, powoduje wykluczenie z kręgu spadkobierców?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Pytanie sformułowane przez uczestnika w skardze kasacyjnej nie ma cech zagadnienia prawnego w znaczeniu przytoczonym wyżej, gdyż w nauce nie ma kontrowersji co do tego, że skutkiem prawnym umowy o zrzeczenie się dziedziczenia jest wyłączenie spadkobiercy od dziedziczenia ustawowego po spadkodawcy, przy czym, w braku odmiennego zastrzeżenia, wyłączenie to rozciąga się na jego zstępnych (art. 1049 § 1 k.c.), którzy zostają wyłączeni od dziedziczenia tak, jakby nie dożyli śmierci spadkodawcy (art. 1049 § 2 k.c.). Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia wywołuje jednak skutki prawne dopiero z chwilą śmierci spadkodawcy, jest więc czynnością prawną *mortis causa*. Dotyczy ona dziedziczenia po tym spadkodawcy, z którym spadkobierca dokonał czynności, nie zaś innego spadkobiercy, w szczególności takiego, do dziedziczenia po którym spadkobierca doszedł w następstwie odrzucenia spadku przez dziedziczącego w bliższej kolejności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2016 r.,

II CSK 529/15). Zrzeczenie się dziedziczenia może być uchylone przez zawartą w formie aktu notarialnego umowę między tym, kto zrzekł się dziedziczenia, a tym, po kim się dziedziczenia zrzeczono (zob. art. 1050 k.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

A.W.

[ms]